

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

**ІХ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
19 – 20 ЖОВТНЯ 2021 р.**

**«ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ»**

м. Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції 19-20 жовтня 2021 року. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2021. – 369 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Мельник Ю.М. - д-р екон. наук, професор,
директор ННПЕіМ ім. Г. Е. Вейнштейна ОНАХТ

Редакційна колегія:

Агеева І.М. – к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., проф., Купріна Н.М. – д.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Савенко І.І. – д.е.н., проф., Іванченкова Л.В. – д.е.н., проф., Соловей А.О. – к.і.н., доц., Неустроєв Ю.Г. – к.е.н., доц.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність наданих матеріалів

4. Фінансування МСП та підприємців 2020. Система оцінки ОЕСР. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/1LOfCkiwMeDLfOgyA23oUIZrmQfwudAvl/view>

АГРОПРОМИСЛОВИЙ КОМПЛЕКС УКРАЇНИ В СИСТЕМІ СВІТОВОГО РИНКУ

Федорова Т.С., аспірантка

Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна

Вступ. Агропромисловий комплекс (АПК) традиційно відіграє важливу роль в розвитку української економіки, генеруючи щороку близько 10% ВВП країни, залучаючи значні зовнішні інвестиції в розвиток галузі, відіграючи передову роль в експорті продукції з України та забезпечення потреби в продукції АПК на світових ринках, залучаючи при цьому десятки мільярдів доларів.

АПК України знаходиться під впливом комплексу складних чинників: політичних, економічних, технологічних і соціальних. Фактори, які мають вплив на потенціал АПК, можна розділити на внутрішні і зовнішні. До внутрішніх відносяться: ефективність функціонування аграрного сектора, рівень і розподіл доходів споживачів, природні умови, стан і якість земельних ресурсів, аграрна політика держави. Серед зовнішніх факторів виділяються: кон'юнктура світового ринку сільськогосподарської продукції та продовольства, ступінь відкритості ринків, аграрна політика країн.

На зовнішньоекономічну діяльність суб'єктів АПК впливає ряд негативних явищ, серед яких наступні:

- низький інноваційний рівень галузі;
- застарілі технології, що використовуються під час виробництва;
- невідповідність структури українського експорту попиту інших країн на продукцію агропромислового комплексу;
- недотримання переважною більшістю підприємств міжнародних вимог виробництва аграрної продукції.

Зміцнення позицій України на світовому ринку в значній мірі залежить від ефективності аграрного виробництва, підвищення якості продукції, зростання конкурентоспроможності АПК (розробка і реалізація національної програми підвищення конкурентоспроможності), гармонізації національних стандартів з міжнародними, визначенні оптимальної структури агропромислового експорту, диверсифікації географічної структури зовнішньої торгівлі. Дані заходи дозволять АПК України адаптуватися до

світових стандартів виробництва конкурентоспроможної продукції, що відповідає її продовольчому та аграрному потенціалу.

Основний матеріал. Україна поки що тільки вбудовується в глобальну торговельну систему: отримала зону вільної торгівлі (ЗВТ) з ЄС, підписані або в розробці аналогічні договори з іншими країнами. Вітчизняні товари присутні на іноземних ринках, але поки що їх там небагато. Але одна індустрія економіки є приємним винятком з цього правила – на аграрних ринках інших країн Україна закріпилася.

Структура експорту – відмінний показник змін в глобальній економіці. За останні 20-30 років вона суттєво змінилася. На це вплинули розвиток інформаційних технологій і зміни в структурі виробництва розвинених країн і країн, що розвиваються. Отже останнім часом просліджується 3 основних тенденції, що представлені нижче.

Тенденція 1. Країни, що розвиваються експортують більше товарів, потіснивши в цьому розвинені, тобто частка розвинених країн у світовому експорті товарів поступово знижується, змінюється структура експорту. Якщо 20-30 років тому значну частину їх експорту займали товари, то сьогодні основний дохід вони виходять від експорту послуг і технологій, які мають високу додану вартість. Частка розвинених країн в структурі світового товарного експорту становить менше 50%. Цю нішу завойовують країни, що розвиваються – вони стали ключовими експортерами товарів і готової продукції, включаючи сільськогосподарську. Незважаючи на високий рівень розвитку сільського господарства в Європі, в структурі ВВП країн ЄС воно займає не більше 1% -3%. У країнах, що розвиваються частка сільського господарства у ВВП - 7% -15% (в Україні в 2019 році частка сільського господарства у ВВП становила 11,4%).

Тенденція 2. Розвинені країни проводять політику ліберального протекціонізму, тобто розвинені країни «закривають» свої ринки для експортерів з інших країн за допомогою тарифних і нетарифних бар'єрів. Щоб експортувати свою продукцію в Польщу, Чехію, Угорщину, Німеччину або Іспанію, українським аграріям необхідно відповідати ряду жорстких вимог. Іншого шляху на європейський ринок немає.

Більш того, на ринках розвинених країн дуже висока конкуренція. Причини дві:

- 1) їх ринки насичені якісною продукцією;
- 2) в цих країнах висока прибутковість.

Проте вартість виходу на ці ринки (приведення виробництва у відповідність до критеріїв, побудова логістичного ланцюга, отримання всіх необхідних сертифікатів, витрати на час і ресурси) робить їх недосяжними для багатьох експортерів з країн, що розвиваються. Українським аграріям важко складно вийти на ці ринки, проте можливо.

Тенденція 3. В українському експорті на перше місце вийшло сільське господарство. Продукція вітчизняних аграріїв конкурентоспроможна в розвинених країнах, на відміну від металургії або машинобудування. Так, починаючи з 2014 році найбільшим експортером є сектор АПК, у зв'язку з чим сільське господарство стало основним джерелом надходження валюти в країну.

Такий успіх АПК пов'язаний з реформами, проведеними Мінагрополітики, підписанням угоди про ЗВТ з ЄС, завдяки якому в українських аграріїв є квоти на експорт, зниженням продуктивності традиційних експортних напрямків – машинобудування, металургії, хімічної промисловості.

Декілька вражаючих порівнянь щодо обсягів експорту АПК. Українські агрохолдинги, а саме п'ятірка найбільших агрокомпаній країни (UkrLandFarming, «Кернел», «Агропросперіс», «Миронівський Хлібопродукт» і «Астарта-Київ»), обробляють земельний фонд, яка дорівнює площі Ізраїлю.

Не дивлячись на те, що Іспанія – лідер з виробництва оливкової олії в світі, Україна виробляє соняшникової олії в 5 разів більше і є лідером в цій сфері: 6,4 млн тонн, що складає 35% світового виробництва. У 2019 році в Україні виробили соняшникової олії більше, ніж оливкового у всіх країнах світу разом узятих: 6,4 млн тонн соняшникової проти 2,5 млн тонн оливкової.

Україна вирощує майже в 7 разів більше зерна, ніж вирощують каву в усьому світі. Кава – найпопулярніший у всьому світі напій, кавові зерна експортують в усі країни світу. У 2019 році в Україні зібрали 62 млн тонн різних зернових культур: кукурудзи, пшениці, ячменю та інших. За цей же період в усьому світі зібрали 9,6 млн тонн кавових зерен. Якщо завантажити все українське зерно в вагони, цей поїзд простягнеться через всю Європу

Україна – один зі світових лідерів з вирощування горіхів. У 2020 році Україна виростила 108 тис. тонн волоських горіхів – це 4 місце в світі.

Якби всі ці горіхи використовувалися для приготування «Київських тортів», можна було б зробити 540 млн тортів – цієї кількості вистачить, щоб видавати по одному тарту в місяць кожному жителю України протягом року, і ще залишиться на експорт.

У 2019 році Україна експортувала 67,8 тис. тонн меду. Цієї кількості меду вистачить, щоб давати по чайній ложці (30 г) кожному жителю Фінляндії протягом усього року.

Індія – країна, що швидко розвивається. Але темпів зростання її економіки все одно не вистачає, щоб вирішити проблему прожитку. В Індії 195 млн чоловік щодня засипають голодними. Якщо ж змолоти всю українську експортну пшеницю, то вийде 13 млн тонн борошна з якої можливо приготувати 26 млрд батонів вагою по 500 г і роздати їх голодуючим

Індії. 190 млн голодних індусів зможуть їсти по одному батону кожен день протягом 4,5 місяців.

У 2019-2020 рр. світовий експорт ріпаку склав 16,5 млн тонн. Канада – на першому місці (67%), на другому - Австралія (16%), Україна посіла третє місце (13%), тобто експортувала в 3 рази більше ріпаку, ніж майже всі країни світу разом узяті.

Ситуація з тваринництвом інша. Ця індустрія знаходиться в кризі вже довгі роки, і сприятливими умовами є тільки для виробників курятини, оскільки воно найдешевше. В цілому українці недоїдають м'яса – кожен споживає 51 кг в рік при, рекомендованій фахівцями, нормі 83 кг, тобто щоб нагодувати всіх жителів України, відповідно до рекомендацій ВООЗ, потрібно виробити 3,5 млн тонн м'яса, а виробляється лише 2,1 млн тонн.

Висновки. Наведені у роботі дані відображають наскільки збагачена можливостями та потенціалом Україна. Для того, щоб продовжувати розвиватися та розширювати зони впливу України на міжнародному ринку необхідно приділити увагу таким напрямкам підвищення продовольчого потенціалу, як: стимулювання розвитку національного сільського господарства і прийняття відповідних заходів його підтримки, підвищення конкурентоспроможності на внутрішньому і зовнішньому ринках, захист від продовольчої експансії країн-експортерів, стимулювання експорту продукції і т.д.

Для нарощування ефективності функціонування агропромислового комплексу в системі міжнародних відносин необхідна розробка комплексу заходів, спрямованих на його розвиток, в тому числі відповідної державно політики.

Головне завдання, що стоїть перед галузями АПК – це зростання сільськогосподарського виробництва, надійне забезпечення країни продуктами харчування та сільськогосподарською сировиною, об'єднання зусиль усіх галузей комплексу для одержання високих кінцевих результатів, надання можливості розширення зон впливу АПК України на світовому ринку.

Література

1. Воробйов Є. М. Агропромисловий комплекс України: сучасний стан та особливості / Є. М. Воробйов, Т. Ю. Гела. // Збірник наукових праць ХНПУ ім. Г.С. Сковороди.. – 2019. – №2. – С. 15–20.

2. Інформаційно-аналітичний портал АПК України, Стан розвитку АПК 2020 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://agro.me.gov.ua/ua/investoram/monitoring-stanu-apk/stan-rozvitku-apk/stan-galuzej-apk>

3. Сервіс аудиту, незалежної оцінки, бухгалтерського та управлінського обліку [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://bakertilly.ua>

4. Інфографічний довідник діяльності АПК 2019-2020 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://agribusinessinukraine.com/>

ВПЛИВ АНАЛІЗУ ЛІКВІДНОСТІ І ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ НА ФІНАНСОВУ СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

**Кухарук А.А., викладач циклової комісії економічних дисциплін
Відокремлений структурний підрозділ «Одеський технічний фаховий коледж»
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна**

Сукупність взаємодіючих та взаємопов'язаних елементів складають таку складну систему як підприємство. Забезпечення його безперебійної роботи повинно досягатися через правильне управління його господарськими та фінансовими процесами. В системі цього управління особливе місце відводиться ліквідності і платоспроможності.

Платоспроможність підприємства є зовнішньою ознакою її фінансової стійкості і зумовлена ступенем забезпечення оборотних активів довгостроковими джерелами. Тобто платоспроможність встановлює, на скільки підприємство здатне вчасно і повністю погасити власні платіжні зобов'язання перед позичальниками. Аналіз платоспроможності виконується на основі характеристики ліквідності поточних активів, тобто того часу, протягом якого вони перетворюються в грошові кошти [2].

Ліквідності вказує на здатність підприємства швидко покривати свої платіжні зобов'язання за рахунок переведення власних активів з натуральної форми в грошову. Тому цей показник є невід'ємною умовою платоспроможності. Під ліквідністю підприємства розуміють наявність у нього оборотних коштів у достатньому розмірі які необхідні для погашення короткострокових зобов'язань.

Ліквідність балансу - це ступінь покриття зобов'язань підприємства активами, строк перетворення яких у грошові кошти відповідає терміну погашення зобов'язань [3].

Від ступеня ліквідності балансу залежить платоспроможність підприємства. Підприємство вважається платоспроможним у тому випадку, коли в нього є в наявності грошові кошти на розрахункових і валютних рахунках та короткострокові фінансові вкладення у достатньому розмірі, що можуть бути вкладені в його поточну діяльність.

Для аналізу та оцінки зміни рівня платоспроможності та ліквідності порівнюються показники балансу підприємства за різними групами активів і зобов'язань. Аналіз платоспроможності проводиться для оцінки і

- Кушнір О.І., аспірант, ОНАХТ, м. Одеса, Україна
 АНАЛІЗ ТЕХНІЧНОГО СТАНУ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ
 ОСНОВНИХ ВИРОБНИЧИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВ ХЛІБОПЕКАР-
 34. СЬКОЇ І КОНДИТЕРСЬКОЇ ГАЛУЗЕЙ УКРАЇНИ 110
 Лобоцька Л.Л., к.т.н., доцент; Галайчук К.І., магістрант. ОНАХТ, м. Одеса,
 Україна
- СИТЕМА ПОКАЗНИКІВ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ
 ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ
 35. Фрум О.Л., к.е.н., доцент; Левченко М.С., магістрант, ОНАХТ, м. Одеса, 114
 Україна
- АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ
 36. Мініна В.О., аспірантка, ОНАХТ, м. Одеса, Україна 117
- АГРОПРОМИСЛОВИЙ КОМПЛЕКС УКРАЇНИ В СИСТЕМІ СВІТОВОГО
 37. РИНКУ 119
 Федорова Т.С., аспірантка, ОНАХТ, м. Одеса, Україна
- ВПЛИВ АНАЛІЗУ ЛІКВІДНОСТІ І ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ НА
 ФІНАНСОВУ СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА
 38. Кухарук А.А., викладач циклової комісії економічних дисциплін, 123
 Відокремлений структурний підрозділ «Одеський технічний фаховий коледж
 ОНАХТ», м. Одеса, Україна
- АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ПОТОЧНИМИ ВИТРАТАМИ
 39. ВИНОРІБНИХ ПІДПРИЄМСТВ 126
 Похольченко О.С., магістрант, ОНАХТ, м. Одеса, Україна
- СТАН РИНКУ І ПРОБЛЕМИ КОНДИТЕРСЬКОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ НА
 СУЧАСНОМУ ЕТАПІ
 40. Лобоцька Л.Л., к.т.н., доцент; Петренко О.О., магістрант; Присяжнюк К.В., 130
 магістрант. ОНАХТ, м. Одеса, Україна
- МОДЕЛЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
 ПІДПРИЄМСТВ КОНСЕРВНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ
 41. Фрум О.Л., к.е.н., доцент; Цвірінкалова В.А., магістрант. ОНАХТ, м. Одеса, 133
 Україна, Україна
- ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНОГО КАПІТАЛУ
 42. ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ 137
 Шаркова І.І., магістрант, ОНАХТ, м. Одеса, Україна
- ОЦІНКА ЯКОСТІ АВТОТРАНСПОРТНИХ ПОСЛУГ
 43. Хачатурян О.С., кандидат економічних наук, Відокремлений структурний 141
 підрозділ «Одеський технічний фаховий коледж ОНАХТ», м. Одеса, Україна
- THE STATE OF DEVELOPMENT OF THE BIOECONOMY IN ROMANIA
 44. Voicilaş D.M., Assoc.prof.dr., Senior researcher, Romanian Academy, Institute of 144
 Agricultural Economics, Bucharest, Romania
- ОЦЕНКА РОЛИ ПРОФЕССОРОВ В РЕЙТИНГЕ ВУЗА ПРИ ВЫБОРЕ
 45. УНИВЕРСИТЕТА ПОТРЕБИТЕЛЯМИ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УСЛУГ 148